

Моніторинг прибуття і транзиту, 8 Раунд

Травень 2023
Україна

Ключова інформація

- Більшість домогосподарств залишаються переміщеними в межах України, однак спостерігається зростання кількості ДГ, які повертаються. Найчастіше повертаються жителі східних та південних областей, зокрема Запорізької (32%) і Харківської (20%) областей.
- Зважаючи на тривалий період переміщення ВПО в Україні, більшість опитаних ДГ змінювали місце проживання не менше одного разу до моменту прибуття в пункт проведення опитування (58%). Багато з них прийняли рішення переїхати, щоб воз'єднатися з родичами, однак серед додаткових стимулів була відсутність можливостей працевлаштуватися або знайти належне житло в попередньому місці тимчасового проживання.
- Наміри ВПО переїхати значною мірою залежать від поточного стану війни та активних бойових дій на території постійного проживання, що збільшує ймовірність тимчасового переселення порівняно з постійним переселенням. І навпаки, все більше домогосподарств не можуть визначити на який період вони планують залишитися (18%).

КОНТЕКСТ І ОБГРУНТУВАННЯ

За оцінками, станом на 23 травня 2023 року, 5 088 000 осіб залишаються внутрішньо переміщеними в межах України і 4 757 000 переміщених осіб додатково повернулися в місця постійного проживання з початку повномасштабної війни в лютому 2022 року.¹ Продовжують викликати занепокоєння домогосподарства (ДГ), які не можуть задовільнити своїх повсякденних потреб, що в свою чергу впливає на їхні наміри переміститися або переїхати. З метою інформаційної підтримки заходів гуманітарного реагування на поточне переміщення в Україні, Ініціатива REACH провела 8 Раунд дослідження Моніторинг прибуття і транзиту ВПО (МПТ).

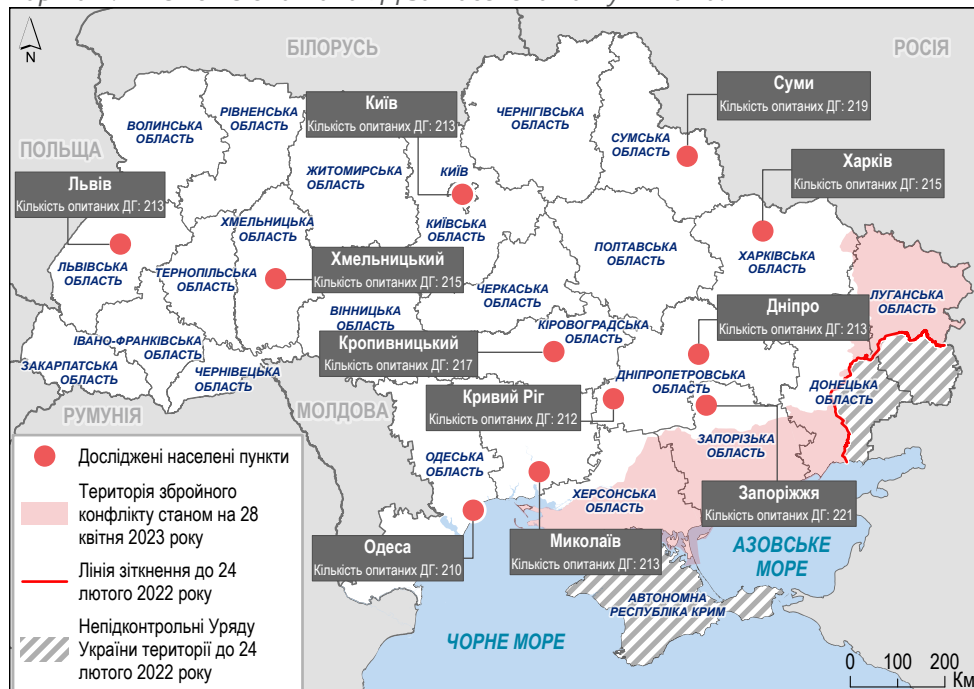
ОГЛЯД ДОСЛІДЖЕННЯ

З метою інформаційної підтримки заходів гуманітарного реагування, дослідження МПТ ВПО, проведене Ініціативою REACH, має на меті виявити **тенденції переміщення та види допомоги, якої потребують внутрішньо переміщені особи (ВПО) та ДГ, які повернулися**, після прибуття або транзиту в межах міських територій.

Графік 1. % домогосподарств за видами запланованого переміщення.

Карта 1. Кількість опитаних ДГ за населеними пунктами.

МЕТОДОЛОГІЯ:

Опитування ДГ в рамках 8 Раунду дослідження МПТ ВПО проводилося з 21 квітня по 6 травня 2023 року. Інтерв'юери REACH провели опитування домогосподарств, які нещодавно прибули² та проїжджали транзитом через 11 міських населених пунктів на території України: **Львів, Хмельницький, Київ, Одеса, Миколаїв, Кропивницький, Кривий Ріг, Дніпро, Запоріжжя, Суми і Харків**. Загалом було проведено 2 361 інтерв'ю з ВПО та домогосподарствами, які повернулися, в транзитних пунктах, місцях компактного проживання, а також адміністративних та гуманітарних центрах. Беручи до уваги цільову вибірку, немає можливості узагальнити результати з потрібним рівнем достовірності, тому вони повинні розглядатися виключно як індикативні (за додатковою інформацією щодо методології див. ст. 9).

РУХ І ПЕРЕМІЩЕННЯ НАСЕЛЕННЯ

Нещодавнє переміщення з територій, які постраждали внаслідок війни

За даними Міжнародної організації з міграції (МОМ), станом на 23 травня 2023 року, кількість ВПО в Україні продовжує зменшуватися з серпня 2022 року³. Результати дослідження МПТ ВПО також вказують на **зменшення кількості ДГ, які вказали дату переміщення в період з серпня 2022 року по березень 2023 року порівняно з попереднім періодом на початку повномасштабної війни** (Таблиця 1). Однак, нещодавнє загострення бойових дій призводить до подальшого переміщення домогосподарств з територій, які постраждали внаслідок війни.

Таблиця 1. % ДГ за датою переміщення і місцем проведення опитування.

	лютий - липень 2022	серпень - грудень 2022	січень - березень 2023	квітень - травень 2023
Суми	7%	2%	1%	90%
Хмельницький	11%	3%	1%	85%
Дніпро	33%	3%	6%	58%
Одеса	33%	11%	3%	53%
Кривий Ріг	34%	14%	4%	48%
Київ	47%	10%	1%	42%
Львів	40%	13%	9%	38%
Кропивницький	38%	16%	12%	34%
Запоріжжя	55%	19%	0%	26%
Миколаїв	78%	14%	4%	4%
Харків	91%	3%	0%	6%

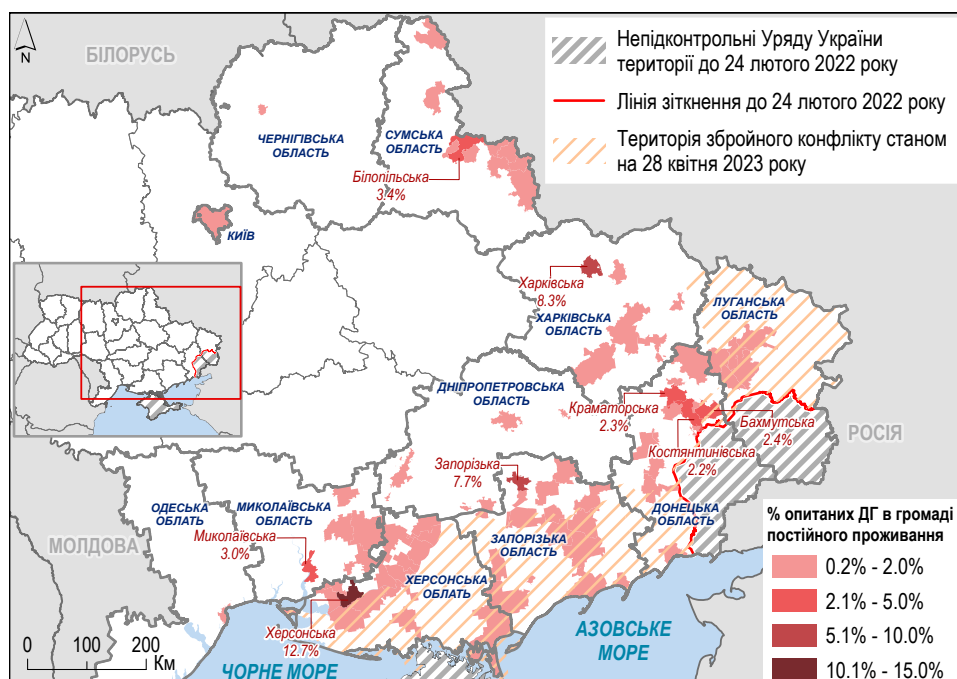
44%

опитаних ДГ вказали дату їхнього переміщення з 1 квітня 2023 року

З-поміж 44% ДГ, які вказали дату нещодавнього переміщення з квітня 2023 року, основним чинником, який вплинув на рішення більшості, була пряма загроза безпеці, зокрема через обстріли в місцях постійного проживання (60%). Результати дослідження МПТ ВПО вказують на те, що більшість ДГ, які перемістилися з квітня, проживали в **Херсонській** (25%), **Запорізькій** (21%) і **Сумській** (20%) областях. Таким чином, посилення обстрілів протягом квітня і травня призвело до збільшення кількості заходів з евакуації

населення з цих областей, зокрема сімей з дітьми. До підризу дамби Каховського водосховища Херсонська обласна військова адміністрація повідомляла про евакуацію дітей з населених пунктів Херсонської області, розташованих поблизу лінії зіткнення, через щоденні обстріли в квітні.⁴ Протягом цього періоду проводилися профілактичні заходи з підготовки до евакуації, оскільки, за даними, майже 70 осіб щоденно виїжджали з області на початку березня.⁵ Заступник мера міста Оріхів, Запорізької області, заявив про евакуацію всіх дітей до Запоріжжя після того як майже 80% будинків в приватному секторі зазнали пошкоджень або були зруйновані.⁶

Карта 2. % домогосподарств за місцем постійного проживання.

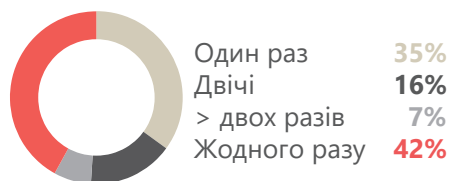
Жителів північних регіонів країни також постійно закликали евакуюватися. Внаслідок 19 обстрілів протягом доби⁷ в Сумській області руйнувань зазнали будівлі та цивільна інфраструктура, а Сумська обласна військова адміністрація оголосила евакуацію з Охтирського району.⁸

Незважаючи на постійне проведення організованої евакуації, **на деяких територіях продовжують діяти обмеження на переміщення, які створюють додаткові перешкоди.** Згідно з результатами дослідження Моніторингу гуманітарної ситуації, проведеного Ініціативою REACH, KI в 14 підконтрольних Уряду України населених пунктах Донецької області повідомили про «значні обмеження переміщення».⁹ Такі обмеження мають адміністративний характер, зокрема це встановлення блокувань, проведення оглядів та інші обмеження, які запроваджують органи влади.

Переселення після переміщення

З моменту переміщення, спричиненого повномасштабною війною в лютому 2022 року, **58% ДГ повідомили, що вони проживали принаймні у ще одному населеному пункті до моменту прибуття в пункт проведення опитування**. Як показано у Графіку 2, більшість ДГ змінювали місце проживання лише один раз, і 23% ДГ переселялися більше одного разу.

Графік 2. Кількість переселень після переміщення, % домогосподарств.

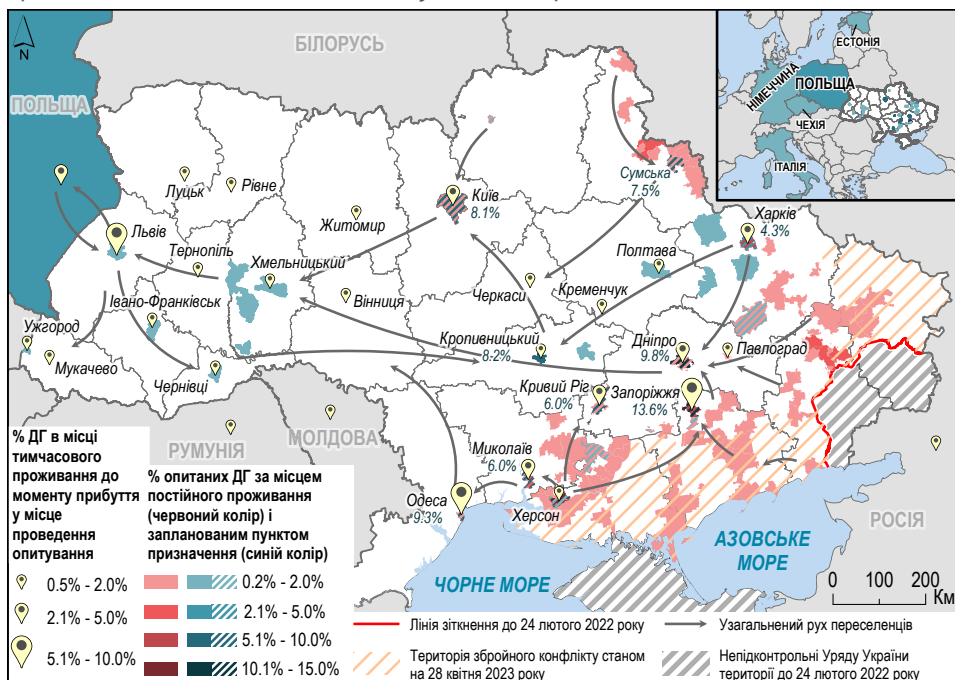
Як показано на Kartі 3, пунктами тимчасового проживання переміщених ДГ в основному були такі міста, як Запоріжжя, Одеса і Львів. Також були зафіксовані випадки тимчасового переселення на захід в такі країни, як Польща, Румунія, Молдова, а також Російська Федерація. Окрім бажання воз'єднатися з родиною, найпоширенішими стимулами переїзду з цих регіонів був брак можливостей працевлаштуватися, а також відсутність належного житла (Графік 3).

Наміри переїхати

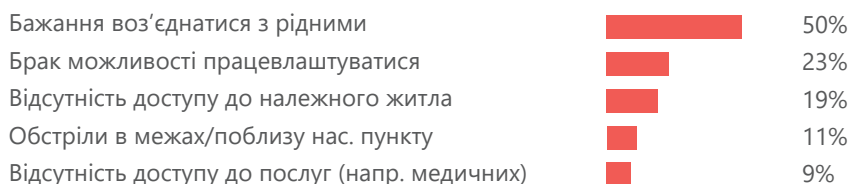
Більшість опитаних ДГ мали намір залишитися в Україні (90%), тоді як ще 3% ДГ не знали своїх намірів щодо переїзду на момент опитування. Згідно з Попередньою оцінкою територій реєстрації ВПО, проведеною МОМ, станом на 30 квітня, найбільша кількість ВПО в Україні була зареєстрована в Харківській, Дніпропетровській та Київській областях.¹⁰ Як показано у Графіку 4, **найбільша кількість ДГ мали намір залишитися в пунктах проведення опитувань, зокрема в Запоріжжі, Дніпрі та Одесі**. Оскільки ці міста є найбільшими на сході та півдні країни, в них спостерігалось зростання кількості зареєстрованих ВПО у квітні.¹¹

Що стосується пунктів транзитного переміщення, результати дослідження МПТ ВПО показали, що ДГ у Львові, Хмельницькому та Харкові повідомляли про транзитне переміщення до іншого пункту. ДГ, опитані у Львові та Харкові, повідомляли про переїзд

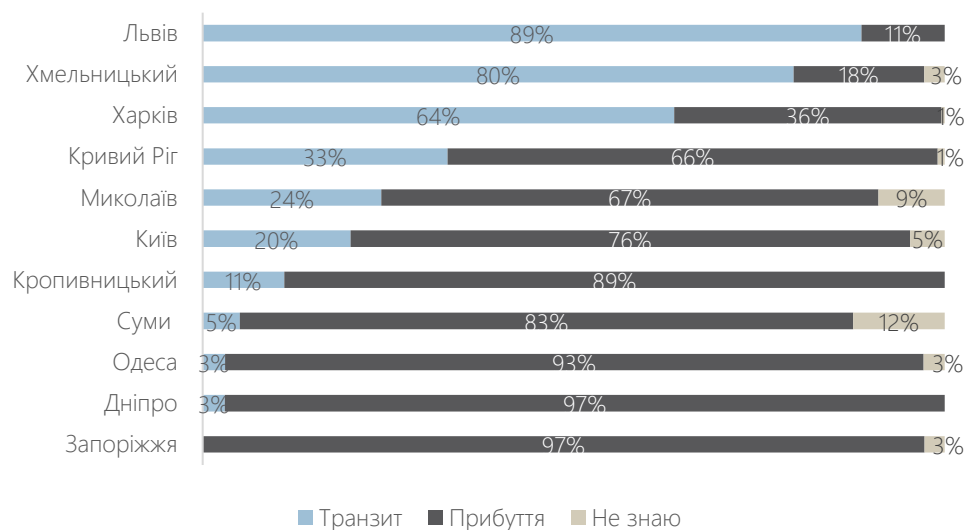
Карта 3. % ДГ за місцем постійного проживання, місцем тимчасового проживання та запланованими пунктами призначення.

Графік 3. Вказані причини переселення з нещодавніх пунктів тимчасового проживання, % ДГ, які переселялися до одного або декількох різних пунктів з моменту переміщення.

Графік 4. % ДГ, які мали намір переселитися, за місцем опитування.

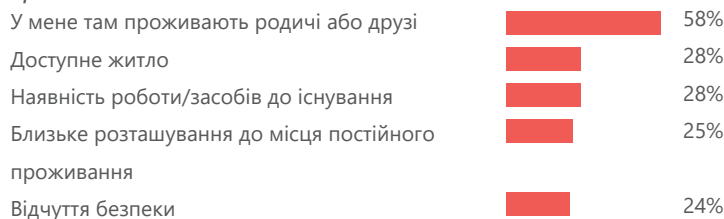
закордон, що відповідно становить 42% та 14% з усіх опитаних ДГ. 76% ДГ в Хмельницькому повідомили про намір переїхати до іншого населеного пункту. Більшість з цих ДГ прямували до Запорізької (43%) та інших територій Хмельницької області (36%). **ДГ в Сумах та Миколаєві не мали чітких намірів щодо того, куди саме вони планують переїхати,** так як менший відсоток ДГ під час опитування дав відповідь «не знаю» (12% і 9% відповідно).

Фактори, що підштовхують до переїзду

Результати показують, що **основним фактором, який підштовхує ДГ з числа ВПО при виборі запланованих пунктів призначення, була наявність родичів або друзів** (Графік 5). Більшість з них прямували до районів, розташованих поблизу лінії зіткнення, та центральних регіонів України, у тому числі до Запорізької (16%), Сумської (12%) та Кіровоградської (12%) областей. Крім цього, інші ДГ вибирали пункт кінцевого призначення на основі доступності житла (28%). Про це повідомляли в основному ті ДГ, які мали намір переміститися до Кіровоградської (23%) і Запорізької (22%) областей. Факторами підкріплення могли слугувати доступні ціни на оренду житла, оскільки, за даними Спільної ініціативи Моніторингу Ринку (CIMP) REACH, у квітні 2023 року ціни на оренду житла були значно нижчими в обох областях.¹²

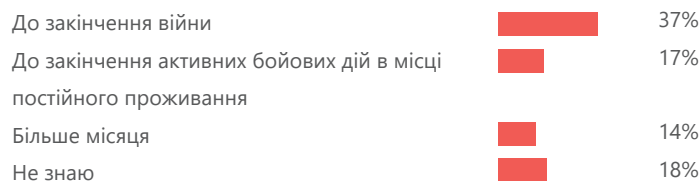
Наявність можливостей працевлаштуватися та засобів до існування (28%) також були пріоритетними, про них повідомили ДГ, які мали намір переїхати до міста Києва (19%) і Миколаївської області (16%). Зокрема, 832 ВПО працевлаштувалися в Києві з початку 2023 року завдяки ефективним програмам виплати компенсацій за працевлаштування ВПО, які проводить Київський Міський Центр Зайнятості.¹³

Графік 5. % ДГ з числа ВПО за основними факторами, які підштовхнули їх, при виборі запланованого пункту призначення.

Тривалість перебування у запланованому пункті призначення

Графік 6. % ДГ з числа ВПО за тривалістю перебування в запланованому пункті призначення.

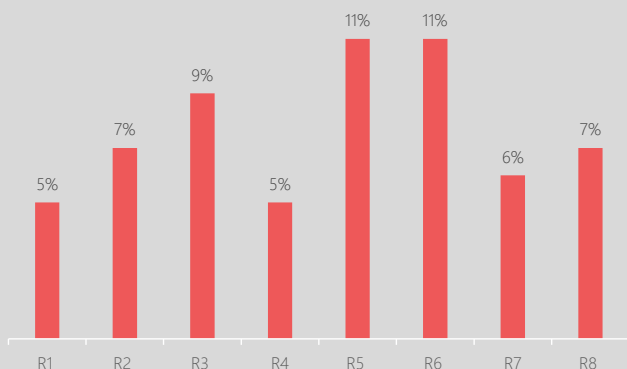

ДГ з числа ВПО ймовірно проживатимуть в пункті призначення тимчасово, а не постійно. Як показано у Графіку 6, з 79% ВПО, які повідомили, що пункт їхнього кінцевого призначення знаходиться в межах України, багато ДГ мають намір проживати там до закінчення війни (37%) або до припинення бойових дій в місцях їхнього постійного проживання (17%). Таким чином, **поточний стан війни впливає на прийняття рішень домогосподарствами.**

Незважаючи на це, **також спостерігалось зростання невпевненості у своєму рішенні залишитися в пункті кінцевого призначення**, оскільки на момент проведення опитування 18% ДГ не знали скільки часу вони там залишатимуться. Частка таких відповідей зросла на 4% після 7 Раунду і найчастіше таку відповідь давали ДГ, опитані в Хмельницькому (62%) і Києві (45%). Через рік після початку повномасштабної війни збільшення тривалості переміщення у поєднанні з нестабільною безпековою ситуацією може створювати перешкоди для планування намірів переїзду. Тому, тривалість проживання може неодноразово змінюватися з моменту їхнього переміщення.

Переїзд за межі України

Графік 7. % ДГ, які повідомили про намір переїхати закордон в цьому раунді.¹⁴

Результати дослідження МПТ ВПО, які стосуються рішення переїхати закордон, змінювалися з часом (Графік 7). Загалом, **про переїзд закордон повідомили 7% ДГ (n=159).** Одним із основних факторів, що підштовхнули їх, була наявність родичів і друзів, які проживали на цих територіях (65%), тоді як інші ДГ відзначали наявність можливостей працевлаштування (45%). Незважаючи на це, **результати дослідження МПТ продовжують вказувати на те, що ДГ з вищим доходом мають більше фінансових можливостей виїхати**

закордон. На момент проведення опитування 54% ДГ вказали, що основним джерелом доходу їхнього ДГ є заробітна плата, зокрема на постійній, тимчасовій або неофіційній роботі. На противагу цьому, 31% ДГ повідомили, що вони отримують пенсію.

Польща (35%) і Німеччина (25%) залишаються основними кінцевими пунктами призначення для українців, що виїжджають закордон. Станом на 6 червня, кількість українських біженців в Європі¹⁵ наблизилася до 6 мільйонів, в той час як за даними Ради Європи, станом на березень 2023 року, механізмом тимчасового захисту скористалися 4 мільйони українців.¹⁶ Незважаючи на те, що Рада Європи продовжила дію програми тимчасового захисту до березня 2024 року¹⁷, **більшість ДГ зазначили, що в майбутньому вони хочуть повернутися в Україну (74%).** 26% з них повідомили, що вони повернуться після закінчення війни, і 23% зазначили, що таке рішення залежить від ситуації в домогосподарстві, зокрема від доступу до освітніх послуг, наявності роботи і житла, стану здоров'я, а також доступу до медичних послуг. Таким чином, різні фактори можуть впливати на їхнє рішення повернутися в Україну. Згідно з даними УВКБ ООН, найчастіше повернутися в Україну планують люди похилого віку, ті, хто проживає в родичів або друзів, а також вихідці із Західної України.¹⁸

ПОВЕРНЕННЯ В МЕЖАХ УКРАЇНИ

Фактори, що підштовхують повернутися, і пункти призначення

Станом на травень 2023 року, загальна кількість осіб, які повернулися в межах України, сягнула 4 757 000, за даними МОМ, з серпня 2022 року спостерігається тенденція до зниження їхньої кількості.¹⁹ Незважаючи на це, **результати дослідження МПТ ВПО показали збільшення кількості ДГ, які повернулися (з березня 2023), при цьому, 11% (n=267) повідомили, що вони повернулися нещодавно або проїжджали транзитом до місця свого постійного проживання.** Серед ДГ, які повернулися, більшість вказали, що вони повертаються назавжди (67%) і 31% опитаних на момент проведення опитування не знали, на який період вони залишаться. Більшість таких ДГ, що повернулися, були переміщені протягом тривалого часу, починаючи з 2022 року (66%). Головними факторами, які підштовхнули їх повернутися, було бажання возз'єднатися або підтримати рідних (73%).

Окрім 11% ДГ, які повернулися, **5% (n=122) ДГ зазначили, що вони повертаються лише тимчасово (від декількох днів до більше одного місяця).** Рішення повернутися також було пов'язане із бажанням возз'єднатися або підтримати рідних (56%), а також перевірити в якому стані знаходиться їхнє житло (47%).

Таблиця 2. 5 областей, в які ДГ поверталися найчастіше.

Область	% ДГ, які повернулися
Запорізька	32%
Харківська	20%
Миколаївська	14%
Херсонська	9%
Дніпропетровська	8%

Як показано в Таблиці 2, найчастіше ДГ поверталися в східні та південні регіони, зокрема в Запорізьку (32%) і Харківську (20%) області. Загалом, за даними МОМ, найбільший відсоток повернень було зафіксовано в Запорізькій і Харківській громадах (в межах від 41-60% до 61-80% відповідно).²⁰

Наміри повернутися в майбутньому

83%

ДГ з числа ВПО повідомили про **намір повернутися у місце постійного проживання в майбутньому**

Більшість ДГ з числа ВПО (83%) зазначали, що вони мають намір повернутися назад, якщо в них буде така можливість. Кількість таких ДГ збільшилася, у порівнянні з результатами дослідження МПТ, проведеного в березні 2023 року, що вказує на постійне бажання ДГ повернутися. Проте, **рішення повернутися значною мірою залежить від поточного стану війни та проблем, пов'язаних з безпекою.** Більшість ДГ повідомили про намір повернутися після закінчення війни (39%) або припинення активних бойових дій в місці їхнього постійного проживання (20%). Менш поширеною була відповідь про вплив ситуації в ДГ, зокрема доступу до освітніх послуг, наявності роботи і житла, стану здоров'я, а також доступу до медичних послуг (15%).

Гуманітарні потреби та допомога в реінтеграції

Як показали результати попереднього дослідження МПТ ВПО, рівень потреб ДГ, які повернулися, залишається досить різним, оскільки **майже половина ДГ повідомили, що вони не завжди спроможні або в основному можуть задовольнити свої повсякденні потреби** (Графік 8). Серед факторів підкріплення можна виділити великий відсоток працевлаштованих осіб з числа тих, що повернулися, з яких 47% отримували дохід на постійній, тимчасовій або неофіційній роботі. Незважаючи на це, значна частка ДГ залежала від доходу у вигляді грошової допомоги, у тому числі від державної соціальної допомоги (32%) або гуманітарної допомоги (26%), в той час як інші залежали від пенсій (29%).

Графік 8. % ДГ, що повернулися, які повідомили про спроможність задовольнити свої повсякденні потреби.

58% Завжди/ В основному
42% Інколи/ Рідко/ Ніколи

Багато ДГ, які потребували невідкладної допомоги після повернення, зазначили, що вони потребують продуктів харчування (37%), ліків (27%) і засобів гігієни (23%). Проте, як показано у Графіку 9, серед потреб, пов'язаних з реінтеграцією в довготривалій перспективі, найчастіше виділяли допомогу з працевлаштуванням, зокрема допомогу з пошуком вакансій або перекваліфікацією. На противагу цьому, майже половина ДГ, що повернулися, повідомили, що вони не потребують сторонньої допомоги.

Графік 9. % ДГ, які повернулися, за основними видами допомоги в реінтеграції.

Допомога з працевлаштуванням	24%
Доступ до медичних послуг	17%
Оформлення/поновлення соціальної допомоги	16%
Стороння допомога не потрібна	48%

Визначення ДГ, яке повернулося

ДГ, яке повернулося, - це домогосподарство, яке залишило місце постійного проживання у зв'язку з ескалацією бойових дій 24 лютого 2022 року і після цього заявило про остаточне повернення до місця свого постійного проживання або на територію, що знаходиться поблизу їхнього місця постійного проживання. В рамках цього дослідження, поточні повернення - це ДГ, які повідомили про нещодавнє повернення або свій намір повернутися на місце постійного проживання під час транзиту. Майбутні повернення - це ДГ, які заявили про свій намір повернутися на місце постійного проживання згодом.

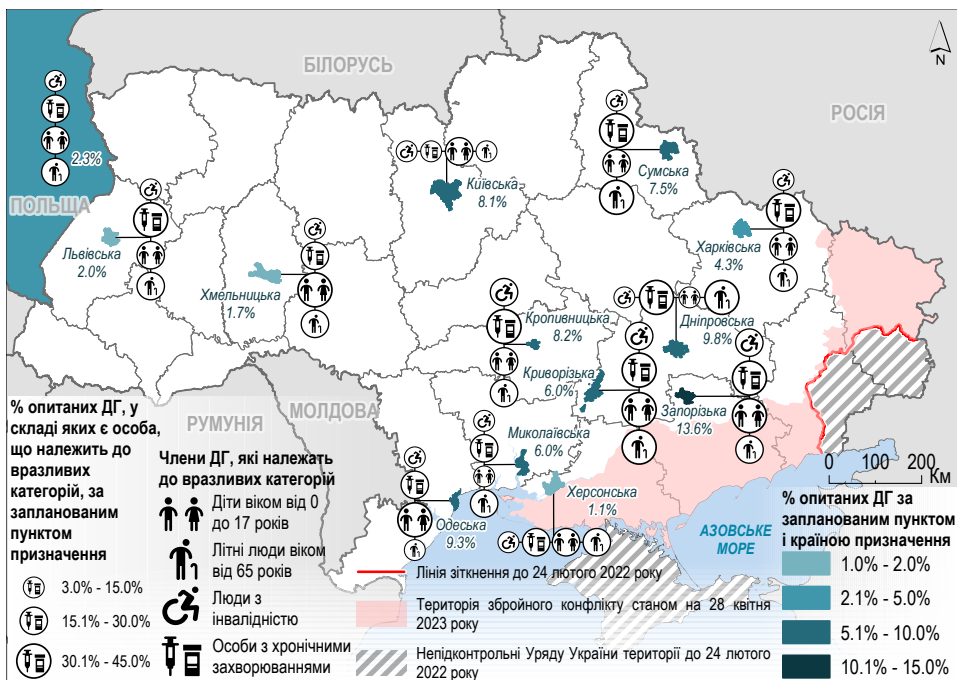
ДЕМОГРАФІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ

Демографічні показники

В цілому, з-поміж опитаних домогосподарств, **більше половини членів ДГ, які прибували або проїжджали транзитом, були жінками (66%)**, в основному працездатного віку від 18 до 30 років (20%). За даними, чверть ДГ переселялися разом з дитиною (віком від 0 до 17 років), тоді як частка ДГ з числа неповних сімей серед опитаних становила 14%.

За даними, багато опитаних переселялися разом із особою, що належить до вразливих категорій населення. Найчастіше повідомляли про людей з хронічними захворюваннями (31%), людей похилого віку (старше 65 років) (23%), і рідше про людей з інвалідністю (1%). Як показано на **Карті 4, в громадах, розташованих на сході, зокрема в Запорізькій, Дніпровській, Сумській та Криворізькій, була більша частка ДГ, які переселялися разом із особою, що належить до вразливих категорій населення, з наміром залишитися в цих населених пунктах.**

Карта 4. % ДГ, які вказали, що в їхньому складі є особа, яка належить до вразливих категорій, за запланованим пунктом призначення.

Джерела доходу і наявність роботи

Як показано у Графіку 10, **дохід у формі грошової допомоги залишається основним для ДГ, які мають намір залишитися в Україні**, зокрема, це державні соціальні виплати або допомога. Однак, Уряд України встановив додаткові параметри для отримання соціальної допомоги. Наприклад, у квітні була опублікована резолюція 340, яка обмежує право одиноких матерів і малозабезпечених сімей отримувати допомогу в залежності від вартості майна, яке вони придбали протягом року з моменту оформлення такої допомоги.²¹ В свою чергу, **продовжується виплата додаткової допомоги, зокрема, одноразових виплат особам, які евакуювалися, після їхнього прибуття.** Загальна сума такої допомоги складає 2 000 грн. на дорослого і 3 000 грн. на дитину або особу з інвалідністю.²² За даними Міністерства Реінтеграції, 15,7 мільйонів грн було перераховано відділенням Укрпошти по всій Україні в березні на виплати ВПО, які прибувають евакуаційними потягами.²³ Крім цього, **майже третина домогосподарств, які переселилися в межах України, отримували пенсії, тому меншою мірою залежали від гуманітарної допомоги.** Загалом, рівень надання гуманітарної допомоги знизився на 25% порівняно з 7 Раундом дослідження МПТ ВПО. Незважаючи на це, за даними УКГП ООН, понад 600 000 ДГ з числа ВПО отримали багаточислову грошову допомогу з 1 січня по 30 квітня.²⁴

За даними, частина ДГ отримувала заробітну плату на постійній роботі (Графік 10), тоді як 33% респондентів повідомили про члена ДГ, який є безробітним або шукає роботу. Повномасштабна війна продовжує впливати на можливості працевлаштування в Україні. Національний Банк не прогнозує суттєвого зниження рівня безробіття до кінця року, оскільки прогнозований показник

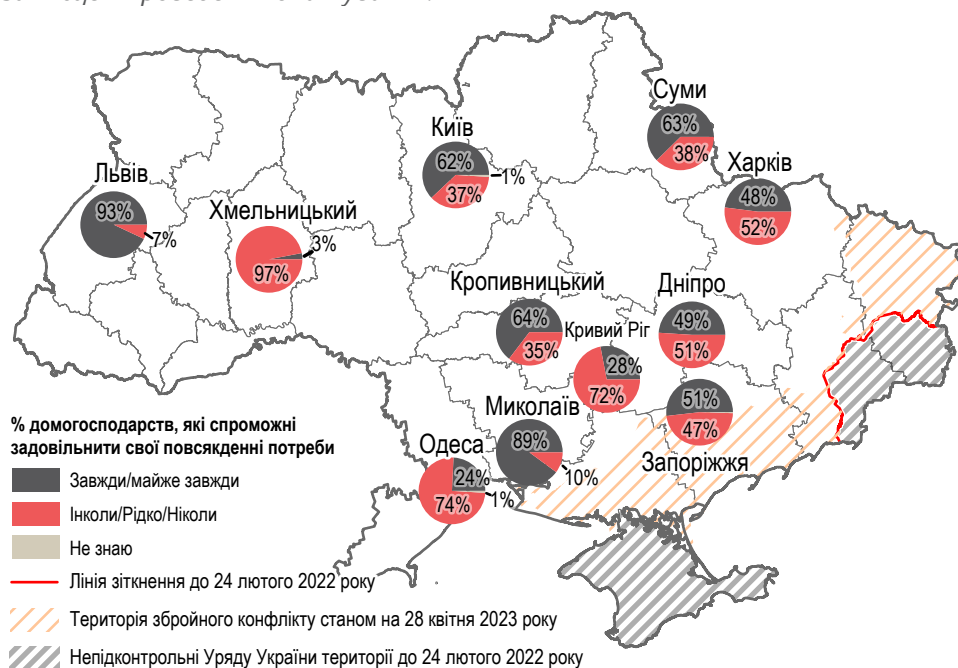
Графік 10. Джерела доходів, % ДГ переміщених в межах України.

18,3% залишиться на тому самому рівні, що перевищує показники до повномасштабного вторгнення.²⁵ За даними Державної Служби Зайнятості, станом на 1 березня, кількість безробітних в Україні становила 150 000 осіб, більшість з яких жінки.²⁶ **Згідно з результатами дослідження МПТ, в основному це жінки пенсійного віку (68%), інші не мають можливості працювати через вагітність (13%) або наявність інвалідності/хронічного захворювання (13%).** Спостерігається зниження кількості вакансій по всій Україні для тих, хто шукає роботу, оскільки, за даними, можливості працевлаштування знизилися на 46%, у порівнянні з березнем 2022 року.²⁷ Найбільша кількість вакансій доступна в Київській, Львівській, Дніпропетровській, Хмельницькій, Одеській областях, а також в місті Києві.²⁸ ДГ, опитані в Одесі, Львові і Києві повідомили, що вони потребують додаткової допомоги з пошуком можливостей працевлаштування (див. ст. 7).

ГУМАНІТАРНІ ПОТРЕБИ

Карта 5. % ДГ, які повідомили, що можуть задовільнити повсякденні потреби, за місцем проведення опитування.

З-поміж усіх населених пунктів, майже половина опитаних ДГ (47%) повідомили про неспроможність задовільнити свої повсякденні потреби постійно або у більшості випадків.

На карті 5 показано, що переважна більшість ДГ, опитаних у Хмельницькій області, потребували невідкладної допомоги після прибуття, оскільки 97% повідомили, що вони неспроможні задовільнити свої повсякденні потреби постійно, в більшості випадків або час від часу. Так як місто Хмельницький є пунктом прийому ВПО у західному регіоні,²⁹ в ньому також зупиняються евакуаційні потяги, що прямують безпосередньо з території, розташованих поблизу лінії зіткнення, у тому числі з Покровська та Херсону.³⁰ Таким чином, це свідчить про гострі потреби серед евакуйованого населення після їхнього прибуття. Також спостерігалось збільшення частки ДГ, які потребували допомоги, у східних та південних регіонах, зокрема, в Одесі та Кривому Розі.

Графік 11. % ДГ, які повідомили про основні три потреби

За даними УКГП ООН, станом на 30 квітня 2023 року, реагування українського кластеру охопило 2,2 мільйони ВПО.³¹ Незважаючи на те, що Кластер з питань продовольчої безпеки та засобів до існування контактував з більшістю ВПО протягом цього часу, **результати дослідження МПТ ВПО показали, що нестача продовольства була основною проблемою, з якою стикалися ДГ після прибуття.** В Таблиці 3 представлена більшість ДГ в пунктах проведення опитувань (8 з 10), які повідомили про потребу в продуктах, при цьому найвищий рівень потреб спостерігався в Хмельницькому і Кропивницькому. Як показано у Графіку 11, після забезпечення продуктами харчування **серед пріоритетних потреб також були засоби гігієни та ліки.** Висока вартість ліків часто створювала перешкоди для ВПО у доступі до них.³² З метою вирішення проблеми купівлі ліків за власні кошти, на нещодавно звільнених територіях впроваджується програма «Доступні ліки», яка діє в Україні, для забезпечення безкоштовними ліками в аптеках.³³ Однак, серед поточних проблем були відмічені проблеми з логістикою та недостатнім інформуванням, зокрема, у Харківській області. На противагу цьому, в Таблиці 3 перелічені населені пункти, серед яких Миколаїв, Харків, Львів, Суми і Київ, де за даними, велика частка опитаних ДГ не потребувала жодної допомоги.

Таблиця 3. % ДГ, за місцем проведення опитування, які повідомили про основні види потреб.

Хмельницький	Продукти	88%	Засоби гігієни	65%	Одяг	49%
Кропивницький	Продукти	88%	Засоби гігієни	58%	Ліки	45%
Дніпро	Продукти	64%	Засоби гігієни	54%	НПТ	54%
Запоріжжя	Продукти	64%	Засоби гігієни	52%	Ліки	38%
Одеса	Продукти	62%	НПТ	38%	Пошук роботи	37%
Кривий Ріг	Продукти	46%	Ліки	30%	Медичні послуги	28%
Харків	Продукти	41%	Допомога не потрібна	38%	Ліки	34%
Миколаїв	Допомога не потрібна	39%	Засоби гігієни	38%	Ліки	30%
Львів	Допомога не потрібна	36%	Ліки	31%	Пошук роботи	23%
Суми	Продукти	34%	Допомога не потрібна	27%	Ліки	25%
Київ	Допомога не потрібна	23%	Пошук роботи	21%	Ліки	21%

0% 50% 100%

ФОКУС: ДГ, ЯКІ ПЕРЕСЕЛЯЮТЬСЯ З ОСОБОЮ, ЩО НАЛЕЖИТЬ ДО ВРАЗЛИВИХ КАТЕГОРІЙ

Після прибуття ДГ, які **переміщуються з особою, що належить до вразливих категорій населення, зокрема, людиною похилого віку (старше 65 років), особою з інвалідністю, хронічними захворюваннями або дитиною (віком від 0 до 17 років), мають вищі рівні потреб в гуманітарній допомозі.** В межах території їхнього проживання, люди з обмеженою мобільністю часто залишаються самі і залежать від волонтерських організацій в питаннях, пов'язаних з доступом до базових потреб або організації евакуації.³⁴ Окрім людей з обмеженою мобільністю, ескаляція бойових дій на сході призвела до примусової евакуації дітей і термінового переселення до безпечніших територій в межах України. На даний момент, примусова евакуація проводилася в 21 населеному пункті Донецької і Харківської областей.³⁵ Як показано у Графіку 12, такі тенденції переміщення призводять до виникнення невідкладних потреб серед ВПО в гуманітарній допомозі після їхнього прибуття. Подібно до тенденцій, які спостерігаються в інших населених пунктах, **продукти харчування і засоби гігієни є пріоритетними потребами для всіх ДГ, що свідчить про неспроможність ДГ задовільнити свої базові потреби.**

Графік 12. Основні потреби, % переміщених ДГ з особами, що належать до вразливих категорій населення.

ДГ, які переміщалися з людиною похилого віку, особою з інвалідністю або хронічними захворюваннями, найчастіше повідомляли про **доступ до ліків і медичних послуг.** Таким чином, **ДГ, які переміщалися з особою, що належить до вразливих категорій населення, найчастіше залежали від доходу у формі допомоги,** тоді як ДГ, які переміщалися з людиною похилого віку (84%), членом ДГ з хронічним захворюванням (59%) або інвалідністю (57%), в основному отримували пенсію. Найбільше занепокоєння викликали повідомлення про те, що розмір пенсії в Україні недостатній для купівлі предметів першої необхідності, зокрема, ліків. Тому, ДГ змушені покладатися на різні механізми подолання і шукати допомогу для диверсифікації своїх доходів.³⁶

І насамкінець, **для ДГ, які переміщалися з дітьми, найбільш пріоритетними були потреби в допомозі з працевлаштуванням і товарами для дітей.** Таким чином, ДГ найчастіше залежали від державної соціальної допомоги (47%), тоді як 29% повідомили, що основним джерелом їхнього доходу є заробітна плата, яку вони отримують на постійній роботі, що свідчить про спроможність членів ДГ працевлаштуватися. З початку року почали діяти програми фінансового заохочення для виплати компенсацій підприємствам, які працевлаштовують одиноких жінок з дітьми.³⁷

ФОКУС: ДОПОМОГА В ІНТЕГРАЦІЇ ВПО ТА ОСІБ, ЯКІ ПОВЕРНУЛИСЯ, В ХЕРСОНІ

В ході збору даних (з 2 квітня по 6 травня) було проведено **7 інтерв'ю з КІ з метою розуміння, яку саме допомогу можуть надати гуманітарні організації та органи влади для інтеграції ВПО і осіб, які повернулися.** Протягом цього часу **ВПО, які виїжджали з Херсону, а також особи, які поверталися, визначалися як основні види переміщення в межах міста.** Станом на 25 червня, в Херсонській області було зареєстровано більше 38 000 ВПО.³⁸ Крім цього, за підрахунками МОМ, станом на 23 травня, 66 000 осіб повернулося до Херсонської області³⁹, в той час як 5 КІ повідомили про постійний потік жителів, які поверталися в Херсон протягом місяця до моменту збору даних (березень/квітень). Супутнім фактором було відчуття безпеки в місті, однак, **підлив дамби Каховської ГЕС 6 червня значно вплинув на поточне розуміння гуманітарної ситуації в Херсоні та прилеглих територіях.** Наступні результати дослідження МПТ ВПО забезпечують індикативний огляд наявних проблем, які могли загостритися внаслідок нестабільної ситуації, тим самим впливаючи на **підтримку, пов'язану з довгостроковим розміщенням в Херсоні ВПО та осіб, які повернулися.**

Як показано в Таблиці 4, значна частина довгострокової підтримки, якої потребували як ВПО, так і особи, що повернулися, стосувалася допомоги, якої потребували жителі Херсону загалом, на момент збору даних. Одним з **основних прогнозованих викликів, з яким стикнулися ВПО та особи, які повернулися в Херсон, є можливості працевлаштування.** За даними Херсонського Обласного Центру Зайнятості, кількість безробітних, які зареєструвалися для пошуку роботи, значно знизилася, оскільки станом на травень, було зареєстровано лише 400 осіб.⁴⁰ По-друге, **доступ до житла на довготривалій основі був прогнозованим видом допомоги, якої потребували ВПО і особи, які повернулися.** КІ часто згадували пошкодження або руйнування житла, спричинені постійними бойовими діями. 14 200 житлових будинків на підконтрольних Уряду України територіях Херсонської області потребують відновлення через обстріли.⁴¹ При цьому, також неодноразово згадувалася необхідність надання психологічної підтримки ДГ, які повернулися, враховуючи щоденні обстріли та повітряні тривоги, проте у ВПО виникали проблеми з доступом до медичних послуг. За словами одного з КІ, в місті залишилося лише декілька лікарів і було проблематично пройти медичний огляд швидко. Найбільше відкритих вакансій в Херсонській області було для лікарів і медсестер.⁴²

Таблиця 4. Основні види допомоги для інтеграції ВПО та осіб, які повернулися, за даними КІ.

	ВПО	Поверненці
1	Пошук роботи (5/7 КІ)	Житло на тривалий термін (5/7 КІ)
2	Житло на тривалий термін (3/7 КІ)	Психологічна підтримка (3/7 КІ)
3	Медичні послуги (3/7 КІ)	Пошук роботи (3/7 КІ)

ОГЛЯД МЕТОДОЛОГІЇ

8 Раунд дослідження МПТ ДГ з числа ВПО проводився з **21 квітня по 6 травня 2023 року**. Інтерв'юери Ініціативи REACH провели опитування ДГ, які нещодавно повернулися, або проїжджали транзитом через 11 міських населених пунктів на території України: **Львів, Хмельницький, Київ, Одеса, Миколаїв, Кропивницький, Кривий Ріг, Дніпро, Запоріжжя, Суми і Харків**. Загалом, **було проведено 2 361 інтерв'ю** з ВПО і домогосподарствами, які повернулися, в транзитних центрах, місцях компактного проживання, а також адміністративних та гуманітарних центрах. Крім цього, в Херсоні було проведено 7 інтерв'ю з ключовими інформантами з метою розуміння тенденцій переміщення. Беручи до уваги цільову вибірку, немає можливості узагальнити результати з потрібним рівнем достовірності, тому вони повинні розглядатися виключно як індикативні.

ПРО REACH

Ініціатива REACH забезпечує розробку інформаційних засобів та продуктів, які підвищують спроможність суб'єктів гуманітарної діяльності приймати рішення на основі наявних фактів, в контексті надзвичайних ситуацій, відновлення та розвитку. Методики, які використовує Ініціатива REACH, охоплюють первинний збір даних та глибинний аналіз, а всі види діяльності проводяться із залученням механізмів міжвідомчої координації гуманітарної допомоги. REACH – це спільна ініціатива IMPACT Initiatives, ACTED та Навчального і науково-дослідного інституту ООН – Операційної програми із застосування супутникових систем (UNITAR-UNOSAT).

ПРИМІТКИ

СТОРІНКА 1

¹ Міжнародна організація з міграції (МОМ), [Матриця для відстеження переміщення в Україні — Короткий звіт: Статистичні дані про кількість і географічний розподіл населення — Загальне опитування населення, Раунд 13 \(11 - 23 травня\), англійською](#), травень 2023 року.

² "Нещодавно прибулі" - це ДГ, які прибули в населений пункт, де проводилося опитування, не раніше, ніж за 14 днів до дати проведення опитування.

СТОРІНКА 2

³ Міжнародна організація з міграції (МОМ), [Матриця для відстеження переміщення в Україні — Короткий звіт: Статистичні дані про кількість і географічний розподіл населення - Загальне опитування населення, Раунд 13 \(11 - 23 травня\), англійською](#), травень 2023 року.

⁴ [переклад англійською] Радіо Свобода, ["100 пострілів на добу". Чи буде примусова евакуація на півдні?](#), 3 травня 2023 року.

⁵ там же.

⁶ [переклад англійською] Радіо Свобода, [3 Оріхова на Запоріжжі вивезли всіх дітей, 80% будинків зруйновані - влада](#), 2 травня 2023 року.

⁷ [переклад англійською] Радіо Свобода, [Російські війська обстріляли Сумщину 19 разів за добу, є руйнування - обласна влада](#), 3 травня 2023 року.

⁸ [переклад англійською] Сумська Обласна Військова Адміністрація, [22 травня - Шановні жителі Сумщини, оголошення](#), 22 травня 2023 року.

⁹ Ініціатива REACH, [Моніторинг гуманітарної ситуації: Фокус на територіях, розміщених поблизу лінії фронту - Раунд 9, англійською](#), квітень 2023 року.

СТОРІНКА 3

¹⁰ Міжнародна організація з міграції (МОМ), [Попередня оцінка територій реєстрації ВПО - Раунд 23, англійською](#), квітень 2023 року.

¹¹ там же.

СТОРІНКА 4

¹² CIMR, [Дослідження "Спільна ініціатива моніторингу ринку" - Раунд 13, англійською](#), квітень 2023 року.

¹³ [переклад англійською] Вечірній Київ, [Майже 400 роботодавців Києва отримали компенсацію за працевлаштування ВПО](#), 12 квітня 2023 року.

¹⁴ Порівняння намірів ДГ між раундами збору даних, які проводяться в рамках дослідження МПТ, повинні розглядатися виключно як індикативні.

¹⁵ УВКБ ООН, [Ситуація з українськими біженцями: портал з оперативною інформацією, англійською](#), 6 червня 2023 року.

¹⁶ Рада Європи, [Інфографіка - Українські біженці в ЄС, англійською](#), березень 2023 року.

¹⁷ Комісія Європейського Союзу, [Пошук притулку за межами України: ваші права в ЄС, англійською](#), доступ станом на червень 2023 року.

¹⁸ УВКБ ООН, [Життя, що зупинилося: Наміри та перспективи для українських біженців, №3, англійською](#), 22 Глютого 2023 року.

СТОРІНКА 5

¹⁹ Міжнародна організація з міграції (МОМ), [Матриця для відстеження переміщення в Україні - Короткий звіт: Статистичні дані про кількість і географічний розподіл населення — Загальне опитування населення, Раунд 13 \(11 - 23 травня\), травень 2023 року](#).

ПРИМІТКИ

²⁰ Міжнародна організація з міграції (МОМ), [Матриця для відстеження переміщення в Україні — Інформаційний бюлетень оцінки умов повернення - Райнд 2 \(березень - квітень 2023 року\), англійською](#), 1 червня 2023 року.

СТОРІНКА 6

²¹ [переклад англійською] ZN.UA, [Малозабезпечені та самотні матері: чому їм можуть відмовити в призначенні допомоги](#), 11 травня 2023 року.

²² [переклад англійською] Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, [У березні Мінреінтеграції перерахувало 15,7 млн гривень на допомогу переселенцям, які евакуювалися потягами](#), 7 квітня 2023 року.

²³ там же.

²⁴ УВКБ ООН, [Гуманітарне реагування в Україні у 2023 році \(обласний рівень\) - Люди, які отримали багаточислову грошову допомогу від кластеру, англійською](#), 30 квітня 2023 року.

²⁵ [переклад англійською] Суспільне, [До кінця року рівень безробіття в Україні становитиме 18,3% - НБУ](#), 5 травня 2023 року.

²⁶ [переклад англійською] Суспільне, [В Україні зареєстровано 150 тисяч безробітних - Служба зайнятості](#), 20 березня 2023 року.

²⁷ там же.

²⁸ там же.

СТОРІНКА 7

²⁹ Міжнародна організація з міграції (МОМ), [Попередня оцінка територій реєстрації ВПО - Раунд 23, англійською](#), квітень 2023 року.

³⁰ Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, [3 небезпечних регіонів продовжують курсувати безоплатні евакуаційні потяги](#), 12 березня 2023 року.

³¹ УВКБ ООН, [Гуманітарне реагування в Україні в 2023 році](#), 30 квітня 2023 року.

³² Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ), [Реагування ВООЗ на кризу в Україні: інформаційний бюлетень, березень 2023 року, англійською](#), 15 травня 2023 року.

³³ [переклад англійською] Верховна Рада України, [Павло Сушко: Питання доставки пацієнтам препаратів за програмою "Доступні ліки" активно опрацьовується на всіх рівнях](#), 12 квітня 2023 року.

СТОРІНКА 8

³⁴ Міжнародний альянс інвалідів, [Ситуація, в якій опинилися люди з інвалідністю в умовах військової агресії Росії проти України, англійською](#), 24 квітня 2023 року.

³⁵ [переклад англійською] Укрінформ, [Ірина Верещук, віцепрем'єр-міністр - міністерка з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України](#), 24 червня 2023 року.

³⁶ Міжнародна організація Help Age International, [Відбудова суспільства для всіх вікових категорій в Україні, англійською](#), 20 червня 2023 року.

³⁷ [переклад англійською] Міністерство економіки України, [Уряд пропонує українським жінкам програми для інтеграції в ринок праці та підприємництво, - Юлія Свириденко](#), 24 березня 2023 року.

³⁸ [переклад англійською] Міністерство соціальної політики України, [Інформаційно-обчислювальний центр Міністерства соціальної політики України - Інтерактивна інформаційна панель даних про ВПО](#), доступ станом на 25 червня 2023 року.

³⁹ Міжнародна організація з міграції (МОМ), [Матриця для відстеження переміщення в Україні — Короткий звіт: Статистичні дані про кількість і географічний розподіл населення — Загальне опитування населення, Раунд 13 \(11 - 23 травня\)](#), травень 2023 року.

⁴⁰ [переклад англійською] Суспільне, [165 вакансій на деокупованій частині Херсонщини: яким є ринок праці після звільнення правобережжя](#), 8 травня 2023 року.

⁴¹ [переклад англійською] Суспільне, [Пошкоджене внаслідок обстрілів армії РФ житло: як отримати компенсації жителям Херсонщини](#), 1 червня 2023 року.

⁴² [переклад англійською] Суспільне, [165 вакансій на деокупованій частині Херсонщини: яким є ринок праці після звільнення правобережжя](#), 8 травня 2023 року.